

Sociologie

(úvod)

Michal Peliš

Termín *sociologie*

1. **societas** (lat.)
společnost

2. **logos** (řec.) *slovo,*
věda

- *historie*
- *psychologie*
- *politologie*
- *ekonomie*
- *dějiny umění*
- *sociální ffie*
- ...

Cíle studia s-gie

- s-gická imaginace (**obecné jevy a vlastní zkušenost**)
- kompletní „humanitní pohled“
- kritická fce s-gie

Paradigma v s-gii

- paradigma (řec.) *vzor*
- ve vědě: *návod, metoda, přístup*
- T. Kuhn (*Struktura vědeckých revolucí*, 1962) – převládající model
- s-gie: multiparadigmatická

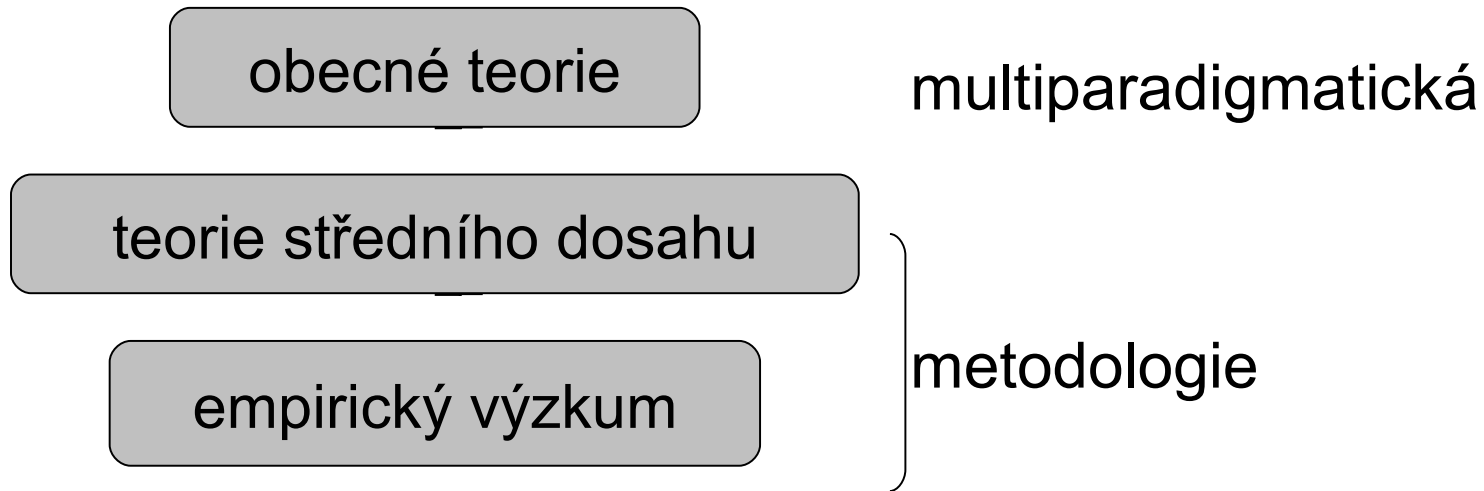
Významné sady paradigmat v obecné s-gii

Příklad otázky
obecné teorie:

*Jak je možný řád ve
společnosti?*

- teorie **konsensuální**
- teorie **konfliktualistické**
- teorie **interpretativní**

Struktura soudobé s-gie

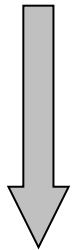
Problematický pojem *společnost*

- Termín užívaný kontextově (národní stát, celosvětová populace, populace města, sídliště, skupina)
- *moderní* nebo *tradiční* (?)
- *Existuje* něco jako společnost?
- Hovoříme o *zájmech, tlaku, přání a potřebách* společnosti.
- Pokus o def.: Souhrn individuí jednajících s ohledem na jednání druhých (v historickém a kulturním kontextu)

S-gie jako produkt krize

tradiční spol. → *moderní* spol.

krize tradiční spol.

narušení tradičních
institucí

- pol. 18. stol. - pol. 19. stol. (Evropa)
- rozvoj přírodních věd
- průmyslová revoluce
- globalizace
(generalizace) trhu
- politické revoluce

Rozpad *tradiční společnosti*

- Tradiční spol. ztrácí schopnost kontrolovat jednání svých členů.
- Přichází o věrohodný způsob, jak ospravedlňovat nerovnosti ve spol.
- Hroutí se **mocenská legitimita i výklad světa.**

Role „nové vědy“ (A. Comte)

- Sociologie (*sociální fyzika*) by měla nově definovat kontrolní mechanismy společnosti.
- Cílem je:
vznik nové (1) **flexibilnější** spol. (inovace, mobilita) – *soc. dynamika*
a současně (2) **stabilnější** (instituce) – *soc. statika*

Generalizace trhu

- tradiční spol.
- malé izolované trhy
- práce a půda – vázáno mocenskými (netržními) vazbami
- moderní spol.
- trh je samostatný a seberegulující se systém (zdánlivě mimo spol.)
- práce a půda – zboží
- třídní struktura – podle nabídky na trhu

Tradiční a moderní spol. v nejstarších koncepcích s-gie

- A. Comte: Neporozumění zákonům soc. dění
=> krize ve spol.
- H. Spencer (liberální pojetí): *vojenská a průmyslová* spol.
- F. Tönnies (psychologizující pojetí):
Gemeinschaft a Gesellschaft
- É. Durkheim (sociologismus): *mechanická a organická* solidarita (jedinec jako produkt skupiny)